

Expertisecentrum
Omgaan met Verlies

Nieuwsbrief

Expertisecentrum Omgaan met Verlies

Nummer 31 – mei 2011

Afmelden voor deze nieuwsbrief kan in één klik. Voor de afzonderlijke nieuwsbrief van In de Wolken kun je je aanmelden via de link <http://www.in-de-wolken.nl/nieuwsbrief>. Daarin worden vooral jeugdboeken over verlies besproken.

Middagsymposium Met mijn ziel onder de arm

Op 29 september a.s. vindt in het Centrum voor Afscheid en Rouw te Heeze het middagsymposium ‘Met mijn ziel onder de arm’ plaats. De middag wordt georganiseerd door In de Wolken in samenwerking met het Expertisecentrum Omgaan met Verlies. Naast Riet zal op deze middag ook Marinus van den Berg een bijdrage leveren. Binnenkort is de info beschikbaar op www.in-de-wolken.nl/conferenties. Maar de datum kan al genoteerd worden.

Lezingencyclus in het Centrum voor Afscheid en Rouw te Heeze

Binnen het jaarprogramma van de lezingencyclus in het Centrum voor Afscheid en Rouw zijn inmiddels twee lezingen geweest. Tineke van Asseldonk vertelde over kinderen en echtscheiding en de bijdrage van Manu Keirse was ‘Vingerafdruk van verdriet; hoe kun je troosten? Beide avonden waren druk bezocht, sommige mensen hadden er heel wat reistijd voor over. Gezien de vakantieperiode is de volgende avond pas weer in september. Het jaaroverzicht is te vinden op www.in-de-wolken.nl.

Trainingen

Op dit moment wordt gewerkt aan het trainingsprogramma voor komend schooljaar. Dat heeft wat meer tijd nodig omdat er samen met collega-trainers een gezamenlijke brochure uitkomt. Wil je meer weten over de planning dan kun je altijd bellen met het secretariaat. Voor meer info over de trainingen zie www.rietfiddelaers.nl. Momenteel wordt er ook aan gewerkt om de inschrijving voortaan digitaal te laten plaatsvinden. Over één training kunnen we al meer info geven.

Verlies in Beeld

Op 15 en 16 september 2011 vindt opnieuw de training Verlies in Beeld plaats. Daarin leer je hoe je in begeleiding van verliessituaties kunt werken met ‘poppetjes-taal’ om letterlijk inzichtelijk te maken wat er aan de hand is en te zien wat er moet gebeuren. Basiskennis over werken met verlies wordt verondersteld. De training is zeer geschikt als nascholing voor oud-studenten van de opleiding Land van Rouw. Er wordt in een kleine groep van zes tot acht personen gewerkt. De methode kun je inzetten van 6 tot 88 jaar.

OPLEIDINGEN LAND VAN ROUW

Op dit moment is het hectisch bij de Opleiding. Zowel de huidige studenten als oud-studenten die hun post-hbo willen halen, leveren de toetsopdrachten in. In mei zijn de toetsingsdagen en op 17 juni vindt de uitreiking plaats van de certificaten en de eerste post-hbo diploma's. De uitreiking wordt gecombineerd met een 'marktplaats' om te netwerken. Het belooft een prachtige ontmoeting te worden. Inmiddels hebben zich al vele (oud)-studenten aangemeld. De opleiding die in september start heeft al een wachtlijst. Nog nooit zat het zo vroeg al vol. Info: landvanrouw.nl

NIEUWE PRODUCTEN, PUBLICATIES EN INITIATIEVEN

Aanbieding

Bij In de Wolken is dit bijzondere boek ingekocht van Sylvia Heede. Stan was zelf al eens ziek. Zijn keel deed pijn. De dokter kwam en gaf hem een drankje. Daar werd Stan beter van. Iedereen wordt vroeg of laat beter, maar bij mama duurt het lang. Momenteel is het boek als aanbieding te bestellen voor € 4,95. Zie in-de-wolken.nl.

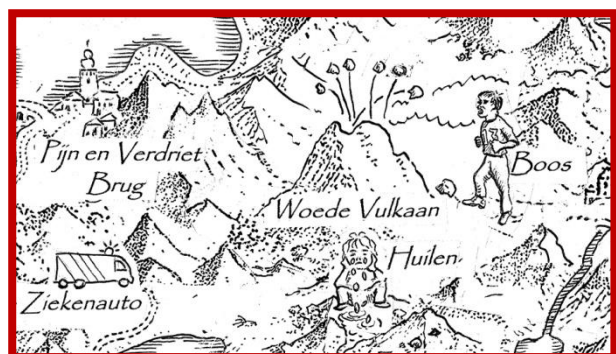

Er zijn ook enkele nieuwe kaarten in het assortiment zoals deze die zeer geschikt is bij het sterven van baby's. Te vinden onder Symposion 63. Ook symposion 64 *Gekoesterd door het licht, gedragen door de aarde, overstelpt door de hemel* is nieuw. Zie in-de-wolken.nl.

Een wereld van verschil

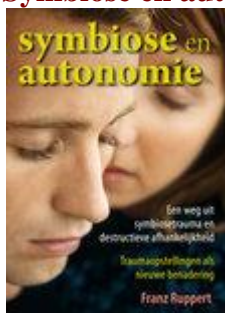
Dit initiatief van de landkaart van een levensweg is door het Medisch Coördinatie Centrum Flevoland ontwikkeld voor kinderen van wie een gezinslid ongeneeslijk ziek is. Het voorziet in een kaart in stevige koker met op die landkaart een o.a. een Papastad, Mamastad, en een Pijn en Verdrietbrug. Ook zijn er quizkaartjes voor verschillende leeftijden met stellingen waarop ze kunnen reageren. Er is een handleiding voor ouders en een folder met informatie over wat kinderen kunnen begrijpen in deze situatie.

Er wordt nog gewerkt aan een digitale versie. Meer informatie over dit mooie project bij Wies Wagenaar, coördinator MCC Flevoland, tel: 0320-271782 w.wagenaar@mccflevoland.nl. Of zie op de site: www.mccflevoland.nl

BESPREKING VAN BOEKEN OVER VERLIES

Symbiose en autonomie; een weg uit symbiosetrauma en destructieve afhankelijkheid

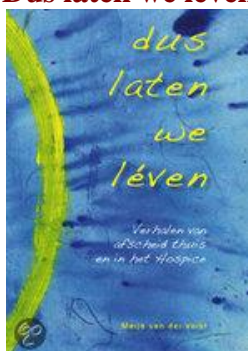

Franz Ruppert

Franz Ruppert heeft inmiddels mede dankzij Interakt in Tiel een schare mensen in Nederland die van hem willen leren wat betreft het systemische gedachtengoed rond trauma. Er is nu een tweede boek in het Nederlands van hem verschenen. Prachtig om te lezen hoe hij zich ontwikkelt en steeds verder doordringt in de materie. Iets minder is dat hij in zijn bevoegenheid ineens vrijwel alles symbiosetrauma noemt. Maar het blijft een zeer aan te raden boek.

Eeserveen: Akasha, 2010, € 27,50

Dus laten we leven; verhalen van afscheid thuis en in het hospice

Marja van der Vorst

Ik ben altijd weer trots als een van de oud-studenten van de opleiding Land van Rouw een boek uitbrengt. Marja heeft als directeur van een hospice columns geschreven. Eerst vond ze dat een onmogelijke opgave maar toen ze haar hart erbij haalde en over de gasten ging schrijven werden het juweeltjes. Soms laat ze ook haar zoon schrijven of staat er een gedicht in van een van de gasten of van Toon Tellegen. Het boek is ook nog eens mooi vormgegeven.

Baarn: BakkerBaarn, 2010, € 14,95

Ik zou een leuke oma zijn. Verhalen van kinderloze vrouwen in de omaleeftijd

Wilma Deurloo

Wilma sprak met 17 vrouwen in de oma-leeftijd die nooit oma zullen worden. Het verdriet, er niet bijhoren, eindeloze verhalen moeten aanhoren van vriendinnen maar ook wel een kind, geen kleinkind, zussen die oma worden, partner met kleinkinderen, dit alles komt aan bod. Wilma gaat ook in op de fasen- en takentheorie bij rouw. Een boek over nog niet erkende rouw.

Nijkerk: Uitgeverij van Brug, 2011, € 19,95

Stervensbegeleiding, een wederzijds proces

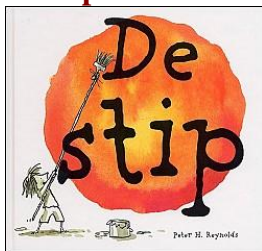

Renée Zeylmans

Dit boek staat al (te) lang klaar om besproken te worden maar het is zo (omvangrijk dat het steeds bleef liggen. Renée Zeylmans schreef eerder al boeken over rouwverwerking en omgang met gestorvenen. Dit boek is inderdaad zoals de achterflap vermeldt een caleidoscoop. Niet alleen Renée komt aan het woord maar ook vele anderen hebben een bijdrage zoals Ben Zylicz, Bert Voorhoeve en Jacintha van Harteveld (ook al een oud-student). Opvallend zijn de vele quotes en gedichten waarmee het boek doorspekt is. En naast deze mijmeringen zijn er ook praktische tips zoals een appendix met geneesmiddelen in de laatste levensfase. Een zinvol en prettig boek, ook in de lay-out.

Zeist: Christoffor, 2008, € 28,50

De Stip

Peter H. Reynolds

Floor kan niet tekenen, maar een stip dat lukt nog wel. Leuk boekje om in te zetten bij cliënten die beweren niet te kunnen tekenen. Het is ook online beschikbaar

<http://www.bibliotheekbreda.nl/iguana/uploads/specials/kbw2010/De%20Stip.html>

Rotterdam: Lemniscaat, 2011 (2^e druk), € 9,95

Leven doe je op je eigen manier, afscheid nemen ook

Brenda Siebrand

Dit boekje (ook al van een oud-student van de opleiding) wordt een handreiking genoemd. Daarmee overspeelt de auteur haar hand niet want door de beperkte omvang kan het ook niet meer zijn. Ze maakt het boekje ook persoonlijk wat maakt dat je blijft lezen. Een puntje van kritiek: jammer dat de foto's in het boekje niet goed uitkomen.

Kampen: Kok, 2009, € 9,95

Broers rouwen ook; verhalen van broers over verlies van een broer of zus

Minke Weggemans

Deze auteur is het inmiddels wel toevertrouwd om over verlies van broer of zus te schrijven, dit is het derde boek. Er is ook een prachtige uitzending van Kruispunt over gemaakt. Het boek is ingedeeld op thema zoals ziekte, acute dood, zelfdoding, ongeluk en oorlog en laat mannen aan het woord over hun ervaring. Inmiddels is er ook een indrukwekkende website: www.broederzielalleen.nl.

Kampen: Kok, 2009, € 18,50

Een kist vol schatten

Berdie Bartels

Dit eenvoudige leesboekje (AVI M5) gaat over Dax wiens opa zo ziek is dat hij zal doodgaan. Maar eerst timmeren ze samen nog een kist timmeren waarin Dax herinneringen aan opa kan bewaren. Het boek gaat met name over de laatste periode in het leven van opa en hoe Dax en zijn opa dat samen invullen.

Tilburg: Zwijsen, 2007, € 10,95

Wanneer wordt het weer leuk?

Springfilm bracht een dvd uit met 3 films over rouwverwerking bij kinderen en jongeren. De eerste gaat over de 8-jarige Tijmen en de 11-jarige Renske die beiden hun vader verloren. De tweede gaat over pubers en de derde is bestemd voor volwassenen die met rouwende kinderen te maken hebben. De dvd met de 3 films-in-1 zijn te bestellen via info@springfilm.nl. Kosten: 15 euro (exclusief BTW en verzendkosten). Kinderrouwtherapeute Tineke van Asseldonk werkte mee aan deze productie.

FILM

Rabbit Hole

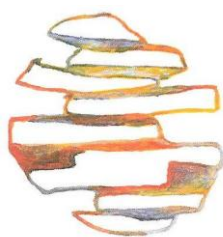
Nicole Kidman en Aaron Eckhart spelen in deze prachtige film Becca en Howie die hun zoon Danny verliezen. En in het rouwen verliezen ze elkaar omdat hun behoeftes ver uiteen lopen. Nicole Kidman speelt haar rol prachtig en ook de jongen die de dood van Danny op zijn geweten heeft is een natuurtalent. De moeder van Becca, zelf ervaren als rouwende moeder, heeft een prachtige definitie van rouw. Zelf zien? BFD die de film distribueert, heeft 5 x 2 vrijkaartjes ter beschikking gesteld voor lezers van de nieuwsbrief. De eerste vijf bestellers bij In de Wolken (in-de-wolken.nl) die bij hun bestelling de actiecode Rabbit Hole vermelden, krijgen de kaartjes bij hun bestelling geleverd.

THEATER

In een eerdere nieuwsbrief schreef ik al eens lovend over het theaterstuk *Gif* van NTGent. Over een man en een vrouw die na de dood van hun zoon uit elkaar zijn gegaan en elkaar na negen jaar weer op de begraafplaats ontmoeten. Het is ongepolijste rouw die je te zien krijgt van Elsie de Brauw en Steven Van Watermeulen

MEDIA

Omroep Max heeft momenteel een serie over het brein: Breingeheim. Op 19 april was de uitzending over het prille brein en op 26 april over het babybrein en hoe emoties zich daar ontwikkelen. Er volgen op dinsdagavond nog vier afleveringen. Zie omroepmax.nl. Op 14 april zond Kruispunt de documentaire *Het onvoltooide leven van Martin* uit over een 15-jarige puber die een einde aan zijn leven maakt. Opzet of een domme actie. Zijn ouders geloven in een ongeluk met een afloop die niet bedoeld was. Zie katholieknederland.nl.

Landelijke ontmoetingsdag broers en zussen

Op 14 mei organiseert de Stichting Broederziel in Emmeloord een ontmoetingsbijeenkomst voor broers en zussen die een broer of zus hebben verloren. Voor meer informatie en aanmelden kun je contact opnemen met Yvonne Ramaker: info@ramakerconsult.nl of 06-12587721

WEBSITES

Anet Kiela rondde in 2010 de opleiding Land van Rouw/Kinderen & Jongeren af. Ze werkt met kinderen en hun ouders, scholen, kerken, sportclubs, eenieder die rond het kind staat. Har praktijk heet De Pleistpaats: waar je tot rust kunt komen en nieuwe krachten kunt opdoen.

www.praktijkdepleisterplaats.nl

Wanneer je wilt kun je deze nieuwsbrief doorsturen aan mensen die je kent en die belangstelling hebben voor de inhoud: www.rietfiddelaers.nl